

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vyčerpání práv k některým průmyslovým právům - současná právní úprava a očekávané změny v důsledku vstupu do EU - část. II

Majitel platného patentu na léčivo nebo dodatkového osvědčení v jednom ze současných členských států EU může pokračovat ve výkonu svých práv k patentu (jeho práva se nevyčerpají), a to i v případě, že výrobky, které jsou předmětem chráněného vynálezu, byly uvedeny na trh majitelem patentu nebo s jeho souhlasem v jednom z nových členských států EU.

2. Vyčerpání práv k ochranným známkám

V současné době zák. č. [137/1995](#) Sb. upravuje koncept mezinárodního vyčerpání práv k ochranným známkám. Směrnice EU o sjednocení právní úpravy vztahující se na ochranné známky č. 89/104 však upravuje regionální koncept vyčerpání práv, a to v rámci členských zemí EU a EEA.

Česká republika je proto povinna dát zákon o ochranných známkách do souladu s touto směrnicí, a to do 1. května 2004. Parlament v současné době projednává nový návrh zákona o ochranných známkách, přičemž tento zákon obsahuje návrh na současné uplatnění regionálního konceptu vyčerpání práv v rámci EU a EEA, tak i národního konceptu vyčerpání práv. Úprava obou konceptů zároveň se jeví jako poněkud nesourodá. Pokud návrh zákona zůstane nezměněn, může potencionálně způsobit výkladové problémy v praxi. V každém případě však po vstupu do EU bude třeba institut vyčerpání práv k ochranným známkám vykládat tak, aby nedocházelo k bránění volnému pohybu zboží v rámci EU, to znamená, že koncept národního vyčerpání práv s největší pravděpodobností dojde uplatnění jen v případech paralelních dovozů z nečlenských zemí EU a EEA. K tomu však není zvláštní úpravy národního vyčerpání práv třeba, protože k tomu účelu slouží úprava regionálního vyčerpání práv v rámci EU resp. EEA.

3. Vyčerpání práv k patentům

V kontrastu se současnou úpravou institutu vyčerpání práv ve známkovém právu, upravuje zák. č. [527/1990](#) Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, národní koncept vyčerpání práv k patentům, což dává široké spektrum ochrany majitelům patentů proti paralelním dovozům výrobků, které jsou předmětem chráněného vynálezu a byly poprvé uvedeny na trh majitelem patentu nebo s jeho

souhlasem mimo území České republiky. Institut vyčerpání práv byl do našeho patentového práva vložen až novelou č. [116/2000](#) Sb. účinnou od 10. května 2000.

Na rozdíl od sjednocující směrnice ohledně ochranných známek zatím neexistuje směrnice, která by unifikovala patentové právo jednotlivých členských zemí. To znamená, že členské země si dosud stanovily podmínky pro vyčerpání práv k patentům různě. Avšak výkladem principů a ustanovení Římské smlouvy dospěl Evropský soudní dvůr k závěru, že průmyslová práva nesmí sloužit k umělému dělení vnitřního trhu a v rámci členských zemí EU. Podle výkladu Evropského soudního dvora se tedy nelze odvolávat na národní úpravu patentového práva (pokud upravuje koncepci národního vyčerpání práva) za účelem zabránění paralelním dovozům z jiných členských zemí EU. To platí i v případě, že výrobek, který je předmětem chráněného vynálezu, byl poprvé uveden na trh v členské zemi EU, kde (i) bylo možno získat patent, ale nebylo o něj zažádáno, nebo přihláška patentu byla opuštěna, nebo kde (ii) nemohly být patentovány.

Ve vztahu k paralelním dovozům z nečlenských zemí EU platí, že majitelé patentů v členském státě EU, který upravuje národní koncept vyčerpání práv k patentům, mohou těmto dovozům zabránit, jelikož jejich práva nebyla vyčerpána a nedochází tím k umělému nedovolenému dělení jednotného vnitřního trhu EU. Po vstupu České republiky do EU budou současná práva majitelů patentů zachována, tj. bude i nadále platit koncepce národního vyčerpání práv. Na druhé straně bude možno legálně z České republiky do EU vyvážet výrobky, které jsou předmětem chráněného vynálezu v některé ze zemí EU a které byly uvedeny na český trh majitelem patentu nebo s jeho souhlasem. To se bude týkat např. i originálních léčiv, která byla zaregistrována pro český trh. K léčivům se však vztahuje výjimka s ohledem na ochranu léčiv, jež byla registrována v České republice v době, kdy náš zákon o vynálezech a zlepšovacích návrzích neumožňoval chránit složení léčiv patentem.

4. Přístupová smlouva a výjimka týkající se patentů na léčiva

Aby se zabránilo problémům, které nastaly nadnárodním farmaceutickým společnostem v souvislosti s paralelními dovozy originálních léčiv po přístupu Španělska a Portugalska do EU, byl v Přístupové smlouvě sjednán speciální mechanismus týkající se dovozu léčiv z nových členských zemí do stávajících členských zemí EU po jejím rozšíření. Tento speciální mechanismus by se měl stát účinným právě od okamžiku přístupu nových zemí do EU, tedy od 1. května 2004, ale podmínkou je, aby byl transponován do jednotlivých národních zákonů přistupujících států, které upravují patenty a vynálezy, jinak nebude závazný pro jednotlivé fyzické a právnické osoby.

Majitel platného patentu na léčivo nebo dodatkového osvědčení v jednom ze současných členských států EU může pokračovat ve výkonu svých práv k patentu (jeho práva se nevyčerpají), a to i v případě, že výrobky, které jsou předmětem chráněného vynálezu, byly uvedeny na trh majitelem patentu nebo s jeho souhlasem v jednom z nových členských států EU.

To vše za předpokladu, že budou splněny následující podmínky:

(i) patent nebo dodatkové osvědčení budou platné v době uskutečnění paralelního dovozu; a

(ii) přihláška patentu byla podána v jednom ze současných členských států EU v době, kdy nebylo možné léčivo chránit patentem v novém členském státě EU, odkud směřuje paralelní dovoz.

Patenty na léčiva byly poprvé v České republice upraveny zák. č. [527/1990](#) Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 1991. Proto výhody speciálního mechanismu ve vztahu k paralelním dovozům originálních léčiv z České republiky do stávajících zemí EU mohou využít pouze majitelé patentů v některém ze současných členských států EU, jejichž přihláška byla podána nejpozději 31. prosince 1990. Když vezmeme v úvahu dobu platnosti patentu a maximální délku platnosti dodatkového osvědčení, dojdeme k závěru, že v praxi se omezení vývozu léčiv uplatní na přihlášky vynálezu, které byly podány nejdříve 30. dubna 1979 a nejpozději 31. prosince 1990.

V Přístupové smlouvě bylo dále sjednáno, že kterákoliv osoba, která hodlá po rozšíření EU dovést léčivo do jedné ze současných zemí EU, musí kompetentním orgánům při dovozu prokázat, že informovala předem ve lhůtě nejméně jednoho měsíce majitele patentu nebo dodatkového osvědčení o zamýšleném dovozu léčiva. To má zajistit, aby majitelé patentů a dodatkových osvědčení měli dostatek času k tomu, aby mohli přijmout ochranná opatření. Z ustanovení Přístupové smlouvy však není jasné, kterým kompetentním orgánům se má toto oznámení prokazovat. To by se mělo ozřejmit, až budou ustanovení Přístupové smlouvy transponována do příslušných národních zákonů. Podle některých zpráv se bude jednat o státní orgány zodpovědné za registraci léčiv. Z Přístupové smlouvy rovněž není jasno, jaké sankce budou stanoveny za porušení takové oznamovací povinnosti.

Závěrem lze shrnout, že po vstupu České republiky do EU se na práva k ochranným známkám a k patentům bude aplikovat regionální koncept vyčerpání práv na území členských zemí EU, resp. EEA, což uvolní cestu vývozu značkových výrobků z České republiky do ostatních členských zemí EU. Problematika vyčerpání práv se netýká ani obrany proti výrobě a prodeji padělků porušujících práva k ochranným známkám nebo patentům, ani například generických léčiv.

Mgr. Karin Pomaizlová, advokátka, Linklaters Praha

Převzato z EU Accession Newsletter, Linklaters, srpen 2003

Článek byl publikován v časopise EMP

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak se bránit proti územnímu plánu?](#)
- [Evropské dotace srozumitelně: Díl druhý – Žadatel nebo příjemce?](#)
- [Uzavírky místních i účelových komunikací a zřizování objížděk](#)
- [Reforma nařízení EU 261/2004: Co znamená pro letecké dopravce?](#)
- [Evropské dotace srozumitelně: Díl první – Unijní a národní rámec](#)
- [Když důkazy nestačí: Rizikové aspekty prokazování řádného užívání ochranných známek](#)
- [Nestačí „mít systém“ aneb povinnosti veřejnoprávních původců při přechodu na atestovaný](#)

eSSL

- Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulační priority v oblasti ochrany osobních údajů
- Právní průvodce českou krajinou
- Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť
- Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?